

Степан Біл та Товариство на часі хвилини

Воло та незалежність для нації здобувається не лише оружжям на полі бою, але також невщипують працею над двигненням свого народу з економічного та політичного занепаду — ці думки були провідною лінією для гетьмана Івана Мазепи. Він, як незвичайно добрий та досвідчений політик, бачив, що йде завзята боротьба за провідну роль в Європі між шведським потугою Карла XII, та східною імперією Петра I. Він прочував, що мусить прийти до рішального удару, де одна потуга буде лежати в стіл другої — а ця хвилинка буде найдогіднішим моментом до відоконання незалежності та самостійності цілій Україні. Тому він уже заздалегідь приготувався до цієї хвилини.

Він об'єднав майже цілу Україну під своєю гетьманською булавою. Підносить український народ із матеріальної руїни, закладає шинклярі, магазини, тощо. Буде церква, закладає різні школи, та дає про літературу й мистецтво. Він дає у себе притулок православним архієреям — вигнанцям із Сирії та вивдає власним коштом арабську біблію. Він старався нав'язати тісні зв'язки з державними муштрами всіх тодішніх країн, посилав для них різні дарунки, а також дарує до Божого Гробу в Бруселлі, образ плащаниці, вирізьблений на срібній плиті.

Своїм поступованням гетьман здобув собі велику пошану за кордоном, однак на Україні його сучасники не розуміли та ставилися до нього з недовірою. Одним з найбільших трагедій для Мазепи було це, що він з огляду на духе підступного противника, Петра I, не міг ясно висказати причини свого таємничого поступовання, тому був змушений уживати різних порівнянь та натяків. Опираючись на заповіді природи, доказував козацькій старшині, що вони його повинні слухати, як рідного гетьмана та йому повинуватися, хоч деякі потягнення є для них незрозумілими. Він наводив їм примір із плавання на кораблі, на яким, хоч іде багато людей, однак один старник відповідає за долю всіх і "кораблем управляє". Та нахаль, ці його цілі слова були даремними. Козацька старшина та його сучасники й надалі не давали волю своїм балачкам, питались, "чому він, а не я, кораблем управляє?". Ці міркування були причиною, що генеральний писар Кочубей і полтавський полковник Іскра роблять донос на Мазепу до Петра I, не маючи на це жодних доказів, лише, щоб жертвою гетьмана, купити для себе гетьманську булаву та почеси.

Серед такого положення на Україні, доходить до Мазепи сумна вістка, що ген. Карла XII, Левенгауит розбитий, а весь табор понав у руки Петра I. Сам Карло XII змінив свій напрямок маршу, бо замість маршувати на північний схід, прямує просто на Україну. Розпука огорнула Мазепу. Він прочував нещастя, бо бачив що мусить передчасно зрадити свої наміри, а в нього нема це добре zorganizованої армії.

Невідомий автор "Історії Русов" в першій Історії України оповідає, що гетьман скликав на нараду всіх старшин та представив правдиве положення слідуючими словами: "Перше ми були тим, чим тепер москалі. Перенство, влада, а навіть ім'я "Русь" від нас до

них перейшло, а тепер ми в них, яко притча во язиці." А далі гетьман вяснив їм усі можливості, які нагтуплять по закінченні воєнних змагань. Коли навіть вони й надалі остануться вірними цареві, і він виграв війну, то помімо цього вони не сміють очікувати жодної ласки від такого кровожадного царя, як Петро I., бо він готов усіх українців вигубити для своїх імперіалістичних цілей.

Коли виграв війну Карло XII., а вони в час не перейдуть на його сторону, то він передасть їх у руки свого любимця короля Лішинського, і тоді чекає їх страшне польське ярмо. Тому він, як гетьман України, в якого руки Провидіння Боже вручило долю цілого українського народу, мавчи великий досвід у світовій політиці, він вибрав з тих двох можливостей на його думку "найменше зло", тому заключив союз з Карлом XII., який згварантував Україні цілковиту незалежність. Крім цього він вяснив, чому скоріше не зрадив їм свого князя, а це тому, що він прийшов до переконання, що наш народ не зміє додержувати строго політичних таємниць і тому він рішився задержати все в собі аж до відповідної хвилини. Тепер, коли та хвилинка вже наблизилася, усі повинні доложити найбільших старань та зусиль щоб у рішальний момент перемогти, бо в протівнім разі, їх потомки, а не його, бо своїх дітей не має, будуть їх гірко проклинати.

Карло XII., коли вступив на українську землю, видав до українського народу маніфест, який після "Історії Русов" кінчився слідуючими словами: "Обіцяю, і перед цілим світом урочисто клянуся своєю королівською честю, що не знищення свого неприятеля, поверну до козацьку землю, або руську, до першогоного задержавного і ні від кого незалежного стану."

Петро I, зрозумів такою вагу часу, тому зосередив на Україні всі свої сили, щоб ця медом і могом текуча земля, від нього не відпала. Він видав також маніфест до українського народу, в яким прирікав повернути давню незалежність, скасувати всі податки та підкреслив, що жодному народові на світі не живеться так добре як українському, і він дивується, як українські маси можуть слухати такого відступника та зрадника як Мазепа, який получився з еретиками — шведами.

Свою ідеальною пропагандою зумів Петро I, розбити єдність українських мас. І дійсно знайшлося багато українських громадян, які вірили, що коли звалить вину на Мазепу, то цар їм все простить та нагородить їх своїми ласками. А далі Петро I, нічого ціле запляну Мазепи, бурити столицю Батурин та Зіморізьку Січ. Серед такого невдарадного положення стає Мазепа з запорозьким кошовим Гердіємком при участі самого Карла XII. до рішального бою під Полтавою, дня 10. липня 1709 р.

На нещастя, сам Карло XII. зістав поранений, який своєю хоробрістю, найбільше поривав шведських воєнків до бою. Російські війська кількакратно перевидали своєю чисельністю. Крім цього Петро I. відкликав зі заслання полк. Палія, який своєю полвою на полі бою, перетягнув багато козаків на російську сторону. Жорстокий бій покінчився цілковитим програном для Мазепи

та його союзника Карла XII, і вони мусли удатися на еміграцію до Туреччини під Бендери, щоби й на чужині, далше боротися за незалежність України.

А тимчасом Петро I. приступив до переведення своїх планів у життя. Він навіть не подав тих козаків, які станули по його стороні, але власне на їх кістках будував свою столицю Петербург, сушив непроглядні болота, копав канали, де тисячі з них гинуло із голоду та холоду. Для інших придумував найжорстокіші катівні, де наші предки гинули серед найстрашніших мук. Невідомий автор "Історії Русов", застановляючи над тими знущаннями, приходить до слідуючого порівняння зі Святого Письма:

"Кожна капля крові, яка паде навинно на землю, кличе до Бога про пімсту, то ж якої то пімсти жадає кров українського народу, що її ріками проливав лише за те, що бажав кращої долі, що бажав тої волі і свободи, яка кожному народові слушно належиться."

Історичі доказують, що історія повторяється. І дійсно, коли ми порівняємо події з часів Мазепи з сучасним положенням на світі, то бачимо, що хоч проминуло 237 літ від того часу, то все таки вони для

нас є близькими, дорогими...

Здавалося, що по такій славній перемозі альянсів, на світі запанує мир - та дарма. Миру не буде, доки одна потуга не буде лежати у стлі другої, доки один світогляд не розторожить другого, бо ніколи вогонь не получиться з водою, а демократія з комунізмом. І тому по приріді дипломатичні конференції та наради, йдуть шалені зборення, бо всі знають, що до остаточного й рішального бою прийде, обсягнати чи за кілька місяців, чи за кілька літ. Тому всі притовляються ще з більшою старанністю та скорістю, бо знають, що по нм мусять уже запанувати мир на довгий час, тимбільше в епосі атомової бомби. Розуміють це добре й наші брати зза океану, й тому слідно в них живий політичний рух, який веде до національного об'єднання. Мусять же також зрозуміти загал українського народу та доложити всіх своїх старань, щоби цей рішавчий момент не проминув без нашої участі та щоби на світі не запанував східний деспот, бо в протилвний раз, будуть нас не лише гірко проклинати наші потомки, але й цілий український нарід зникне з лица землі, як самостійна-незалежна нація.

Р.Б. „Гетьман. МАЗЕПА і його ПОЛТАВОЮ“

10.ц.м. минає 237 літ від бою під Полтавою. Цей бій є відомий у цілому світі, бо в ньому вирішилась доля Швеції, як європейської потуги; Московія до цім бою стала важливим чинником в європейській політиці, а українська держава стралила надовго свою суверенність.

Мазепа став гетьманом у знищеній після Хмельницького, руїноу, розділеній між Польщев та Московю Україні /1687.р./. Як на ті часи надзвичайно освічена й мудра людина Мазепа зрозумів, що для того, щоб скріпити й втримати державну суверенність України, потрібно створити сильну провідну верству. Козацька старшина, створена між собою, ставила "привату" вище загально - національних інтересів. Звичайне козацтво та простолудді, без добрих провідників держави, втримати не могли. Отже, Мазепа протягом 22 літ свого гетьманування через школи й церкву вкрив освіту, вислав українських студентів на науку за кордон і громадив коло себе, всеціло відданих українській справі, здібних політиків. Звід його руки вийшли Орлик, Войнаровський і другі.

Коли в шведсько - московській війні, молодий шведський король, Карло XII, громив московські війська на всіх побовязках східної Європи та дійшов до кордонів України, Мазепа зрозумів, що для України наступає хвилинка рішатиь - чи йти зі Заходом проти Сходу, чи зі Сходом проти Заходу. І Мазепа рішився за Заходом, до якого Україна таготіла. Дикий Схід, європеїзований поверховно /військова муштра й французькі одяги/ при допомозі кнута жорстоко безоглядним московським царем Петром I., викликав у кожного українця погорду. Крипаччина, плазуновство, деспотизм не могли

мати багато прихильників серед свободолюбного українського народу. І коли цей нарід не пішов з Мазепов, стало б це тому, що він не здавав собі всеціло справи з важливістю хвилини. Що цей час рішав буть, чи не бути Українській Державі, а з тим і народові

Зрозумів це, кошовий Запорізької січі, Кость Гордієнко - Головка та приєднався з січовим військом до Мазепи.

Бій під Полтавою, що спочатку хилився в користь Мазепи й Карла XII., подекуди через незгоду шведських генералів, було програно. Мазепа зі своїми співпрацівниками та Карлом XII. подався до Туреччини й започаткував українську політичну еміграцію в Європі. На цю еміграцію впало завдання зберегти українську самостійницьку думку для дальших поколінь. Вона це завдання виконала.

Московія по виграній під Полтавою затопила цілу Україну в морі крові. Ім'я Мазепи, на наказ царя Петра I. було виклате православнов церквою, всі пам'ятки по Мазепі, все що він проджав 22 літ корисного для України зробив, було знищено й оплюгавлено, а мазепинством називали москалі до 1917.р. все що в будьякий спосіб підносило окремішність українського народу від Москви.

Та знищити всемо Москові не вдалося. Орлик і Войнаровський в Європі актуалізували українське питання ще довгі роки по Полтаві. Скриня з документами Мазепи дісталась до Штокгольмського архіву, через шведського знавця слов'янських мов, Мольдана, що був у поході разом з Карлом XII. В цей спосіб заховано бодей частину вірних матеріалів про мазепинську добу від знищення вярварської Москвою, для науки й дослідів пізніших поколінь.

Вір. Іван Вертинський

СУДІВНИЦТВО КОШОВОГО ЗАПОРІЗЬКОГО

Зазначена тема торкається судівництва і кар на Запоріжжі в часі 300 літнього існування. Дев'ятьна кількість запорозьких судових актів, які збереглися в пошкодженому стані, є документальними джерелами в тій діяльній науці. Ці документи опублікували А. Скальковський, А. Андрієвський і Дм. Яворницький. Найранішим дослідником життя на Запоріжжі були Г. Волянян і Л. Масота. З тих авторів, що докладніше торкалися судівництва й кар на Запоріжжі, або оригінально підходили до цього питання було трьох: Д. Яворницький, А. Осцький, й проф. М. Слабченко. Крім згаданих джерел лишилось небагато народніх переказів і пісень, але з них мало можна скорястатися, як з достовірного й наукового матеріалу до опрацювання згаданої теми.

I.

Цікавим для нас є питання, - чи був писаний закон на Запоріжжі, й чи запорізькі козаки правувались виключно звичаєвим правом? Очевидці запорізького життя на це питання дають згідливу відповідь. Писаних прав і законів - каже Рігельман - у них не було, а кувувались і судились вони за своїм давнім звичаєм, словесно й так, як давно в них було. Або, як підтверджує М. Мишенський, "Права вони мають по старому їх звичаю на самих словах, а на писемі прав ніяких не роблять". Також Скальковський твердить, що запорізьке судівництво осноувувалося на звичаїх з давна прийнятих і, що ті звичаї - закони в них строго виконувались. Проф. Слабченко в своїй монографії про "Соціально - правну організацію Запорізької Січі" розрізняє три етапи в розвитку запорізького права й зазначає: I. період окремих вироків - прецедентів /від 1648.р./, II. період, коли на підставі прецедентів виторилися звичаї /від 1648 - 1709./ й III. період, коли записувано деякі судові рішення й ухвали козаків /від 1709 - 1775.р./.. життя запорізьких козаків було наповнене безстанними війнами - походами, що й перешкаджало їм дбати про устрій внутрішніх порядків - законів.

II.

Другим з черги питанням є, хто виконував судові функції на Запоріжжі?

Кн. Мишенський про це говорить лаконічно, що "судить військова старшина."

Запорожець М. Корж про це розказує докладніше, і з його оповідання виходить, що найближчою інстанцією був паланковий полковник, від якого в разі потреби позовники переходили зі справою до курінних отаманів / I. інстанція/, а коли позовники й там не доходили до задовільного полагодження своєї справи, то йшли аж до кошового отамана / IV. остання інстанція/. Судові функції на Запоріжжі виконували всі названі старшини - від паланкового полковника аж до кошового отамана. Компетенція тих урядів - судів не була однаковою, хоч очеркнуті розміри її для кожного з них не так легко й то на підставі згаданих джерельних матеріалів.

На спеціальну заввагу заслуговує уряд військового судді, який в життя Запоріжжя виторився пізніше, але з бігом часу набрав великої ваги в запорізькому правлінні.

Військовий суддя на Запоріжжі, підчас не-присутності кошового отамана, ставав його заступником, - як твердить проф. Слабченко - виконував також обов'язки січового скарбника.

На військовох суддів накладали важні дипломатичні доручення /наприклад, за часів кошового отамана Сірка, військового суддя Рагаченко їздив до Польщі провадити дипломатичні переговори з королем/. В історії Запоріжжя згадуються випадки, що військовох суддів посиляли до петербурзького уряду в справі захисту запорізьких вольностей. Проф. Слабченко пояснює ці факти тим, що такі справи вимагали знання законів, а кому ж їх було знати як не суддям.

Судова компетенція кошового була необмежена, він мав право милування злочинців, - як свідчить Рігельман - кошовий отаман мав право "от смерти освободити".

Воплян розказує, що влада кошового отамана була необмежена, він мав право карати злочинців смертю, або саджати на палі, але це відносилось у часі походів заporожців.

Що до судової влади кошового, та військового судді, думка, що вона не була одноособовою а колегіальною, що судили вони разом зі старшинами.

З історичних джерел виходить, що в заporізькому судівництві придедувалися судових інстанцій і, що вища інстанція вважала на постанову нижчої, - Корж наводить такий випадок -, що справа - /позов/ - почавшись у паланці, була закінчена аж у кошового.

Перебіг судового процесу відбувався в цей спосіб: як два козаки між собою поб'ються, або один другому зробить шкоду й не можуть помиритися, то оба кидують на базарі по колачеві та йдуть до паланки /паланкового полковника/ позиватися. Там кладуть колачеві на стіл, кланяються і викладають справу - спочатку потерпілий, а потім обвинувачений. Паланка посилає на місце верхників, щоб устійнити вартість шкоди - шакожи. Жадання пошкодованого були перебільшеними, ті верхники давали своє закінчення про вартість шкоди. Паланковий полковник намовляв сторони до мирової згоди, а коли це не мало успіху, то обох козаків відіслав на суд до куріного отамана, а коли позовники належали до різних куренів, то справу судило двох куріних.

Куріні отамани розглядали справу й уважали на просуд паланки, вони тех намовляли позовників до мирової, а коли позовники не пристали на мирову, то куріні отамани запроваджували їх до військового судді, де справу розбирали від початку, а коли сторони й тут не погодилися, тоді він відіслав позовників з їхнім куріним отаманом до кошового отамана.

Козовий, подібно, як попередні судді, - розбирав справу, намовляв позовників до замиріння, а коли, якась сторона не хотіла пристати на установеження рішення, тоді він захоплював її киями до замиріння / від 50 - 100 кияв /.

Козовий у судових справах був останньою інстанцією та видавав остаточне рішення. У справах карних, підчас слідства, підсудних тримали в пужкарні, де умови ув'язнення були досить погані - арештант терпіла голод і холод, а бувало й так, що мерла з голоду.

Ув'язнених у часі одідства брали на допити, при чому часом, уживали й тортур - били батогами /наприклад, козак Швець помер від батоження/.

Судова процедура на Заporіжжі знала й таке явище, як порука для підсудного й умовне засудження.

Не менше цікавим є степенування злочинів на Заporіжжі, чи інакше, розрізнення їх по степені важности.

III

На це нема точних та ясних вказівок у джерельних матеріалах, тільки ледо можна устійнити з практичних накладання кар за деякі злочини.

І так ки. йменський і Рігельман говорять, що найважшим злочином на заporіжжі уважалось вбивство козака козаком, а що дальше - як читасмо в тих же авторів - великим злочином вважалось "безчоловіччя", а саме мужелюство і скотолоство (содомський гріх.)

Але й не меншим злочином уважалось порушення дисципліни й субординації військової й погане виконання доручених справ.

Простих козаків карали за те, що підчас бою не виявляли мужности або в часі походу дезертували, - пійманых дезертирів карали смертю.

Цікавим є те, що на Заporіжжі, не тільки карали злодіїв, але й тих, що перехолювали або кинували крадені речі. Тільки в тіх формі можна дати відповідь на згадане питання.

IV

Які кара примінявано на Заporіжжі й яка була їх ціль?

Кари на заporіжжі були різноманітні, відповідно до поповненого переступства, а ціллю кар було не допустити заporізьке товариство до злочинів.

На заporіжжі широко примінявали кару смерті, а приймачи поділ виділа смертної карі після способу виконання, - то можна розрізнити смертні кари на прості й кваліфіковані /в'язані з продовженням мук/.

На Заporіжжі простий спосіб вироку смерті виконували через повішення, а саме і. судили засудженого на коня, вішали до дерева - потім биля коня, кінч тикав, а злочинець зависав, і. вішали віді головор, й з. /вішали гаком за ребро, під кінець існування Січі цього способу не вживали/.

Давнім способом смертної карі було топлення й заporіжжі широко цей спосіб практикували. Акт топлення переводили в цей спосіб, що злочинцеві в'язали руки й ноги, саджали до мішка, насипали там піску й каміння, а деколи заливали з ним пса, гадюку й інші погані звірята, і так кидали на глибоку воду. Кара смерті через відрубання голови, практикувалося на Січі під кінець її існування й то під впливом Москви.

Тепер, щодо кваліфікованих способів смертної карі, то найстрашнішою карою було саджання злочинців на палі, це була кара данна й про неї згадує Воплян, Рігельман і Корж. Можливо, що цей спосіб карі перейшов до козаків від татар, і цей рід карі смерті переважав й на Московщині, за так званого смутного часу.

Згідно з Московським статутом /1588 р./ примінявали й кваліфікований рід карі за поряння або

вбивство.

Паль, це був деревляний хрест на 6 аршин, і більше, високий, на горі залізний шпиль аршин зо два, на який саджали злочинця, так, що цей шпиль виходив злочинцеві аж в потилицю; посадженого залишали на палі, доки він не висух, як сушена риба.

З оповідання козака Коржа виходить, що посаджений злочинець крутився на всі сторони, куди тільки вітер повіяв і висихав так, що його кошти тарахотили.

Ця кара смерті була дійсно страшна, бо посаджений на палі довго мучився, в кілька днів був живий на палі, просив води, але ніхто під загрозою карі смерті не смів йому цього зробити.

Другим кваліфікованим способом карі смерті було закопування живцем у землю.

А.Д. - ський згадує, що ця жорстока кара смерті мабт примінявали на Заporіжжі, та що в останніх часах існування Січі її зовсім не практикували.

Цей рід карі смерті примінявано до вбивників, яких живцем закопували під могилою вбитого - замордованого.

Третім способом примінявання кваліфікованої карі смерті було - забиття киями.

Засудженого злочинця прив'язували до стовпа на майдані, а біля стовпа ставляли мід, горілку й інші нашітки, та кляли колачі й кілька вязанок кияв.

Прив'язаного злочинця - прохажі козаки - наперед поїли й годували, а потім биля немилосердно киями /Були злочинці, які витримували кількаденне биття киями/.

Звичайно засуджені злочинці вмрвали під сильними ударами. При битті заporіжці звичайно приговорювали, "оце тобі, такий сику, щоб не крав, не мордував, і інше."

На забиття киями засуджували за такі злочини, як мужелюство, скотолоство, рецидивістів - злодіїв та зб спілку зі злодіями. На Заporіжжі функцію ката виконували ув'язнені злочинці, або колонені татарини, бо ніхто з вільних козаків не хотів тої функції виконувати ти.

Смертні кари на Заporіжжі виконувано при шляхах і далеко від осель.

А.Д. - ський розказує, коли засудженого на кару смерті вели на місце страти, то дзвони дзвонили, аж по помершому, і його супроводив священник з хрестом та оркестрами; по дорозі кілька разів зупинялися, священник читав Євангелію й відправляв літію а засуджений підходив і нахиляв голову під неї.

Припускають, що така урочистість відбувалася не часто.

В часі свят і постів смертних вироків не виконували -, бо тут відігравав велику роль релігійний характер Заporіжжі.

V

Другорядними карами на Заporіжжі були кара на тілі, які мали за ціль завдати фізичний біль злочинцеві.

Самі кий були зваряддям досить небезпечним, - бо підчас биття киями, злочинці вмрвали.

Цей рід карі був широко приміняваний, про неї говорили на Заporіжжі, що, як сім разів ударить, то вже хліба не їстимеш...

Киями биля за різні провини, і так, - проти маїна, моралі /скакання в гречку/, й дезертирства /наприклад Ногайця за вчання до паламарки поставили до стовпа й так сильно побили, що він після того занедужав і незабаром помер. Мабуть так кінчалось частіше.

Биття киями практикували деколи й в справах цивільних, коли позовники не хотіли погодитись на рішення кошового отамана. Кари каліцтвам /відтинання деяких частей тіла / на Заporіжжі не практикувано, але такий рід карі був широко приміняваний на заході Європи.

Іншими, вже підрядними карами були прив'язання до стовпа, або прикуття до гармати, - їх примінявали на заporіжжі за менші провини, скеровані були головні проти чести підсудного.

Ті кари примінявано до збанкротованих боржників, - яких через тиждень тримали прикутих до гармати, доки, не знайшовся ручитель, який поручив би за їхні борги.

З дальших способів кар на Заporіжжі треба згадати ще кари на майні й кари перковні, /останні мали форму - ціль - публічного каяття/.

Такі кари частіше примінявано в паланках а в коші менше. Ті два роди кар розвинулися при кінці існування Заporізької Січі.

VI

Переглядаючи роди кар на Заporіжжі, доходимо до твердження, що кари на Заporіжжі були жорстокі, та не було в'язниць.

Заporіжжі зі злочинцями кінчали скоро - убивали, бо Заporіжжі було в своїому історичному існуванні військовою об'єзгою - лицарським орденом, - й не мали часу з ними довго цацькатись, бо безустанні війни - походи були головною ціллю заporізького козацтва.

Тільки такі жорстокі кари в тих часах могли вдержати порядок на Заporіжжі і допровадити до тої славної могутности й лицарських подвигів у війнах.

Одним словом, Заporіжжі своїми твердими звичаями - законами виховало на протязі свого існування багато славних лицарів, які записані золотими буквами в нашій історії.

Др. Байрам

Турецькі самостійницькі війни і закривання Турецької РЕСПУБЛІКИ

Омишки султана і його політичних співпрацівників довели до того, що і Туреччина в 1914 р. вежа війни проти Антант. Однак до того часу не доходило ніколи до ворожечі між турками з однієї сторони та англійськими і французькими народами з другої. Протязі відносин між тими народами доводили дуже часто до співпраці, а також до закривання господарчих і економічних договорів. Турецький народ ціля боїв у минулому столітті був так ослаблений і здегенерований /у всіх життєвих ділянках/, що багато корисного була б для нього мирна відбудова держави, ніж вимушення в політичні інтриги Європи в останні роки перед першою світовою війною. Уже перша балканська війна в 1909 р., італійська війна в 1911 р. і друга балканська війна в роки 1912-13. показали, що турецький народ у веденні війни став слабим і перемученим, що його техніка, порівнюючи до технічного розвитку Європи, не доросла до вимог нової війни. Це вимагало внутрішньо - політичного, технічного й господарського відродження, щоб в цей спосіб придбати народові нову моральну і політичну силу. Наказ, тодішній турецькій державі мусіло врахувати цілі, так важкої для добробуту турецького народу, проблили. Своєю участю у війні 1914 - 18 рр., у висліді якої Туреччина втратила 8 500 квадратних кілометрів своєї території, вони викресляли турецький народ з числа великодержав. У 1918 р. турецька армія останньою зложила зброю перед Антантою. Поді відділено від метрополісі всі турецькі колонії, турецьку батьківську землю поділено між італійцями, французями греків, англійцями, вірменами, курдами і росіями. В цей спосіб при Туреччині залишилася 1/8 частина цілої території з 4 000 000 населенням. На такий поділ згодився султан та його уряд, і так прийшло до підписання мирового договору у Севр. Але зараз після поразки, пробудова національна гордість турецького народу, як

об'єднала всі сили, щоб визволити власну батьківщину згід чужого панування. Гордий турецький народ не міг стерпіти, щоб доля Туреччини лежала в руках чужинців. Як перший проблеск цієї думки, Генерал Кемаль Барекер на чолі 10 000 турецьких бійців за волю розгромив 150 000 -ну вірменську армію і вдерся аж в околиці міста Ериван, столиці свогоднішньої Вірменії. У Карсі піддалася Вірменія своїм побідникам; східна Анатолія повернула до Туреччині в цей спосіб східні кордони буці знову звільнені від небезпеки і неспокою. 19.6.1918 р. прибув з дорученням султана, до Самсуна /міста над Чорним морем/ бувший генерал армії Мустафа Кемаль /Ататюрк/. Він мав зібрати у східній Анатолії всю зброю і видати її Антанті. Зараз після свого прибуття до Самсуна, він скинув усіх службових відзнаки і відзначення, які достав від султана і заявив: "Я є протим звичайним турком і мушу разом з моїм народом дом приюжити всіх зусиль, щоб визволити Туреччину згід чужого панування." Кемаль знав дуже добре, що він а турецьким народом осягне свою високу цілі - Волю своєї батьківщини. Він знав почування і силу свого народу і цій силі довіряв він так, як довіряв йому його народ. В боях за Дарданели, на кавказькому фронті і в боях у Сирії доказав Кемаль своєю народом, що він є гідний традиції турецького старшини. Захис Ататюрка вплинув на цілий народ - як гуркіт грому. Цілий турецький народ забув своє перемучення, і всі, як один чоловік, повстали. Метою всіх стало: "За волю ціну визволити Батьківщину."

У той самий час у Ерзерум і Сивас відбувся великий Конгрес Воли, на якому рішено визволити Анатолію й Ірак, як чисто турецькі землі. Одночасно проголошено мале містечко Анкару середовищем визвольної боротьби і столицею нової турецької держави.

Д.Б.

Мис. Остепенко Звир

Нюрнберзький процес

Вже біля як пів року цілий світ слідкує за перебігом нюрнберзького процесу. Одні з більшим, другі з меншим заінтересуванням. Як хто б не задивлявся, однак всі ми мусимо ствердити, що без огляду на вислід, є це історична подія великої ваги.

Досі де в історії людства не було випадку, щоб людські провідники мужів другої держави. Уми всього правничого світу застановлялись над kwestіями формального й матеріального права. Засадничою основою карного права всі народів є: "Немає кари без злочину, а злочину без кавоного закону"

Сновним питаннями було, яке право застосувати супроти обвинувачених, бо досі в історії людства не було якогось міжнародного трибуналу, що мав би свої вироблені приниси, як формального - так матеріального права? Правді Міжнародній Трибуналу в Газі розглядав спіраі правні kwestії міжнародного права, але там засідали акредитовані в Газі дипломатичні представники держав, що керувались у першу чергу прецеденсами, що мали міжнародне значіння і засадою доброї віри в міжнародному праві. Трибуналу, щоб судити кримінальні проступки, не було й досі в міжнародних відносинах Ніхто не вирішався з понаттям воєнних злочинців і злочинців проти людства. Йому створено спеціально до того суд, що сам мусів створити собі привласи формально правні.

Як хто не оцінював би сам перебіг процесу, поведичку обвинувачених, однак інші вже є ясним, що нині-

шний процес буде прецеденсом на будуче. Кожний народ оцінює всякі події, а тимбільше міжнародного характеру, від власними кутом зору.

Для нас українців, цей процес є подією колосальної ваги: по перше, сама поведінка на процесі бувших чоловік провідників Німеччини доказує, що немає надлюддяни, бо той "чистої раси надчоловік", в обличчі суду історії над ним, поводить ся гірше, як звичайний "нижньої раси" чоловік, не тільки, що не боронить голошення ним засад, але вирікається їх і показується нині звичайним пласуном, що був сильним тільки супроти безборонних. Всякі Розенберги - творці міту ХХ ст., це тільки був вияв тзв.

"тавтоноського шалу", що як бура проносів над Європою, а, коли прийшла злата рахунок за свої вчинки, немає відваги по мужеськи признатися до них. По друге суд Нюрнбергу має бути прецеденсом на будуче, що, коли когось історія зміниться, подібний суд осудить інших таких же самих воєнних злочинців. Побідників ніхто не судить, але в світі немає нічого сталого. Процес в Нюрнбергу в будучому напевно буде архівальним збірником, що буде служити в доказовому поступованні, проти таких же самих злочинців людства. Чаща історії переповниться історія повторюється і мусить бути справедливою, і засада права Божого й природного, що за добрий вчинок мусить прийти нагорода, а за злий кара, справджується тепер і справдиться в будучості.

Українці

Чужа преса про повстанчий рух на Україні.
"Америка" - травень/Недавно в лендінгській "Таймі" появилася допис власного дописувача з Праги про операції УПА на чесько - словацько - польському пограниччі. Дописувач доносить, що оскільки йому надалось перевірити чутки про діяльність українських повстанців далеко за межі грізні ніж дійсність та що в районі Дукли ніяка польська влада не існує.

Дописувач доносить, що поминаєся ці випадки, "бандерівці" нічого лише забудовування, що належать до поліції, армії та комунікаційній службі. "Дзєнік Краковскі", що координаторові його вдалось бачити, ніке, що УПА воєв тільки з комуністами. З розмов з емпіричними повстанцями, кореспондент "Таймеу" доносить, що УПА які фашистівська, які анти-

семітська - як старається представити її противника. Ії ворогом є лише комуністи. Черговим завданням УПА - лише "Тайме" - є "переконати полякам в їх переселенській акції щодо українців на захід від "лінії Курона". УПА тиняться симпатіями не лише серед жерть, цієї національної репатріації, але й серед українців Чехії, Словаччини й Закарпаття.

Щодо самої УПА, то про неї в тим самим часописі, "Тайме", під заголовком "Вел трейнед армі". Ії старий ключ: незалежна Україна. Організовані повстанці групами по 200 - 300 людей, ділять також на Буковині й на Волині. Ці повстанці є проти кожного окупанта української землі, українська армія не ладно добре вимугтрувана, але й добре здисциплінована в відношенні до місцевого населення, чи свого українського чи словацького. Повстанці несуть однострій "какі" з традиційним

українським тризубом на шапках. Харчі не рекавірують, а коли селяни відмовляють ідуть де інде. Певно є, що ця армія протикомуністична та до операції на території залюдненій українцями, що улежує їй операції.

Французький тижневик "Уне Семане дано ле Монде", з дня 25.5.46. передуковує статтю англійського журналіста з газети "Тайме" про боротьбу українських повстанців.

"Бандерівці" здержали були одні поїзди, наказали зійти військовим старшинам та розстріляли чотирьох з цією групою, яких напері зтверджували їх привласненість до комуністичної партії. Інших звільнили. Поляків, які були в поїзді, зовсім не турбували.

Про се Воєводин під Совітими "Шлах" - травень/3 Польді доносить, що менажери се. Воєводин у Львові, Золочеві, Краснополі, Перемшлі, Прєдєбичі, Гєшені, Станіславові, Бу-

чачі, Ровки, Михайлівці, Зарваниці - зліквідовані.

Всіх 60.1 братів виварено. До 1. листопада було їх у вязниці понад 30.

Трохи скривається в невідомих місцях, а про інших нема взагалі відомості, що з ними сталося - слід по них пропав. В вязниці й братчики.

Всіх священників було в вязниці до 1. листопада до 400.

По п'ять - місячним побуті у вязниці вмер, чи був замучений, як мученик у Львові, на Лонцького, молодий о. Павла Керничний, ЧСВВ.

Манастир у "аврові" дівастав: або - або. Або перейти на православ'я, або дати данину 100 кірців збіжжя, хоч там не мають вже ні скільки землі! Якщо не зроблять ні першого, ні другого то йсно!..

З бучацького манастиря зробили касарні для війська. В одному манастирі, що стоїть далеко від людських осель, мають зробити гето "для непоправних" монахів".

В Україні посуха.

/Свобода - травень 46./ Члени УНРРА, що діяли в Україні, а тепер перебувають у Москві, заявили, що жнива в Україні готові не дописати через посуху. Іде головню про озимину, що становить звичайно 30 % усього збіжжя збору. У найкращому разі, кажуть вони, жнива можуть випасти на 75 % у порівнянні з нормальними часами.

"Новий" український фольклор.

Та сама газета подає, що Філарет Колеса, який має жити у Львові, пише про "Відгомін вітчизняної війни в українському фольклорі". А не згадує видання у Львові книжечки на 64 сторін п. н. "Фольклор вітчизняної війни". Там мають бути зібрані вислови "селянської вдячності" "для батька Сталіна" і "гарячий привіт Червоної Армії", а теж заповіді смерті гітлерівцям й оспівання Сидіра Ковпака, "славного команданта українських партизанів". Знову "нічні пісні сповнені радості возз'єднання Західної України з Радянською Україною". Українські новітні народні пісні, пише Колеса,

починають "струшувати з себе сум і фаталізм". Стаття кінчиться "ідейним підкладом" нового фольклору, до якого зараховується "вдячність для батька нашої Вітчизни, організатора її оборони, знаменитого вождя, генераліссімуса Перемоги - Йосифа Віссаріоновича Сталіна".

Відбудова Києва.

"Нерелом" - Травень./ Голова міста Києва, якийсь Василь Макієнко, сказав 22.1.46. кореспондентам закордонної преси, що відбудову Києва припішило врибуття першої допомоги УНРРА зі ЗДА.

Він додав, що з часу відібрання міста від німців приготовано до мешкання 300 000 квадратних ярдів простору. Коли взяти на увагу, що перед війною мало це місто 1 000 000 душ населення, то тепер у ту пору місто може помістити приблизно 600 тисяч душ. Голова міста сподіється, що впродовж року можна буде відбудувати 200 000 спалених будинків. В додатку до того план п'ятирічки, що включає будову великих апартаментових будинків, підземок, парків і шляхів, дасть містові більше мешкального місця, як перед війною.

Відбудова Києва переводиться в спосіб так званої "добровільної" праці. На початку 10 000 молодих людей почали прочищувати вулиці та усувати румовина. Після кожного помагав. Помагали навіть подорожні актори. В першій році даровано на відбудову міста 1 000 000 днів праці. Скільки добровільної праці зростає разом з посиленням поліцейних кадрів НКВД.

Багато простої праці виконують німецькі воєнно - полонені. Вони ходять до своєї монотонної роботи повільним кроком, як неживі. На них дивляться як на людей, засуджених на голодну смерть, і вони це знають.

Піаністка Любка Колеса в Нью-Йорку.

/Свобода - травень/ До Нью-Йорку прибула з Торонто відома піаністка Любка Колеса, щоб взяти участь в одному з популярних концертів в Карнегі Гол, що їх влаштовується

для спопуляризованя класичної музики, при участі оркестри з 70 членів Нью - йоркської сімгармонії та різних визначних співаків та музиків різних національностей. В концерті, Любка Колеса грає гратиме з оркестром Концерту Шумана на піано і оркестру.

xxx "Українська Громадська Пора" з травня подає, що у Франкфурті опубліковано такий комунікат: "На терені Європи відбулися сходини всіх українських еміграційних угруповань, які прийняли одностгідну платформу консолідації й поклялися до життя орган, який має цю справу вести далі."

День Матері в Дітроїті.

/Українська Громадська Пора - травень - В неділю 12.V.46г відбулося імпонуюче Свято Матері влаштоване вестсайдськими відділами США в УН Домі. Саля була виповнена людьми. Програма була виконувана власними силами молоді. На окрему похвалу заслужила панна С. Андрусевич зі своїм хором А' Капелла. По концерті відбувся скромний прийом і загальні промови в честь матері.

Було би й гарно закінчилося, якби ніхто не доточував до поважного свята свого особистого політиканства.

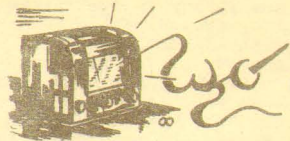
Оголошення.

В четвер, дня 11.7.46р., в годині 19,30 відбудуться в залі театру Звичайні Загальні Збори "Студентської Громади".

Порядок нарад:

1. Відкриття Зборів, вибір президії.
2. Відчитання порядку нарад.
3. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
4. Звіт з діяльності Управи.
5. Звіт Контрольної Комісії, дискусія, ухвалення абсолютної Віділові.
6. Збір нового Виділу.
7. Евентуальне.

Присутність членів обов'язкова.
Виділ - "С.Г." -

НОВОГО СВИТІ

1. Огляд світових подій.

1. Над чим радять у Парижі. Вискордонні кореспонденти з початку висказувалися дуже оптимістично про паризьку конференцію, а свої згоди поясняли собі тим, що коли до Парижа прийхав Молотов, то прийдуть вітання з Бєвіном заявив, що "все піде скоро і справно", на це відповів Бєвін, що то є "чудова думка". Однак, тепер вони розчарувались, бо вже проминуло два тижні, а ще не вирішили ані одного важливого питання. Звряди Молотов іде на далекойдучі уступки в малих справах, однак і далі є неуступчивий та рішучий у важніших питаннях. З тих то причин італійський часопис "Кор. де Сера" твердить, що конференція входить у свою критичну фазу. Дотепер вирішено кілька менших справ. Між іншими, признано віддати Франції чотири прикордонні округи, які дотепер належали до Італії. Прийшло до згоди в справі економічних ключову мирного договору. Справу італійських колоній відложено до вирішення на один рік. Якщо в тому часі справи не поладнають, передадуть її ООН. На підставі такого рішення, Лібія і надані останеться в руках Англії, яка для неї має велике стратегічне положення.

В часі нарад у справі італійсько - французького кордону, Молотов, час від часу, висказувався на користь Італії, і з тої причини фран. часопис "Де Монд" пише, "Світська політика не робить собі багато з почуття признані чи загалу. В обговорванні мирного договору з Італією, її лінія є ясною.

Вона тоді займає становище проти Італії, коли входить у гру її інтереси; а саме в справі Трієсту, відшкодовані і флоту, але коли совіти не є безпосередньо заінтересовані, вони обороняють Італію так проти Франції, як також проти Австрії.

Одною з найважливіх справ, це справа Трієсту. Тому, що всякі наради денно порох не давали жодних успіхів, міністри вважали, що може нічна пора спричиниться до остаточної розв'язки того питання, та на жаль заведися. Молотов заявив, що не може погодитися на таку розв'язку, яка не задовольєт югославянських домагань. Він запропонував, щоб Трієст з околицею одержав автономні права та був адміністрований на підставі статуту, який затвердять чотири потуги. А далі він запропонував, щоби в Трієсті створити парламент та іменувати там губернатора, на засадах югославянського статуту для автономних територій. Чотири потуги мали б надзір над Трієстом, а саму адміністрацію переводила б лише Югославія. Остаточною уступкою було б це, щоби встановити італійсько - югославянську суверенність над Трієстом, створюючи парламент на підставі загального голосування та назначаючи двох губернаторів, одного італійця, другого югославця. Кордонною лінією між Югославією та Італією мала би бути лінія пропонуванна совітами з деякими уступками в користь Італії. Вкінці Молотов гостро скритикував міністра Бідо за те, що він вніс проєкт уміжнароднення Трієсту, бо це цілковито не

заспокоює домагань Югославії, а Італія, як бунта ворожа держава не може бути трактована на рівні з Югославією. Однак мимо нічної пори міністер Бірнес і Бєвін виступили проти пропозиції Молотова, що італійські домагання є слушними. Вони високо цінують Югославію як союзника, але для неї вже багато зроблено, щоб її задовольти. Вони вже пішли на уступки, прийнявши французьку лінію граничну, а Югославія одержала 5 000 кілометрів квадратних на схід від лінії, яку проєктували совіти з 540 000 мешканцями, а Італія лише 888 кілометрів квадратних з 423 000 мешканцями. Крім цього Бірнес заявив, що пропозиція Молотова не можна зреалізувати, бо італійці ніколи на це не погодяться, навіть тоді, коли б на це погодилися адіянти. А що до другої пропозиції, спільної адміністрації, то це довело б до частих непорозумінь між Римом та Білгородом, і тому він дає пропозицію, щоби справу Трієсту віддати на наради мирової конференції 21 держав. На це Молотов не погодився, кажучи, що це могло б розбити мирову конференцію на два ворожі табори. А даліше заявив, що пішов на далеко йдучі уступки, і він дивується, чому вони не мають належного зрозуміння та не погоджуються на його пропозицію.

Усі кореспонденти були незвичайно зацікавлені, як випали ці надзвичайні нічні наради, тому спішили члена американської делегації, сенатора Ванденберга, який у добром гуморі відповів: "Можемо вже пакувати свої валізки."

У четвер ішли даліше наради над

справою Фінляндії та Балканських держав, але знову не прийшло до порозуміння, бо Бевін домагався, щоб у договорах устаткувати користування з плавби по Дунаю, а Молотов запропонував, доказуючи, що це противиться свободі Балканських держав.

В п'ятницю міністер Бірнес заявив, що на другий день поставити внесок назначити термін мирової конференції, до чого кожний повинен приготуватися. Щоб це для нікого не було несподіванкою.

На це відповів Молотов з деякою іронією, що кожний член конференції може говорити коли хоче на тему, яка йому подобається. Очевидно й Бірнес може зробити те саме. Помимо такої пропозиції Бірнеса, докладного терміну мирової конференції ще не назначено.

Часописи подають, що Тіто уділив інтерв'ю директорові Югославської агенції "Танг" у справі Трієсту та Джулійської Венеції. Він гостро заатакував італійського прем'єра де Гаспері, який заявив, що Італія ніколи не віддасть договори без Трієсту й Джулійської Венеції. Це вказує на брак логіки, як говорив Тіто, та відповідалося, бо де Гаспері, як представник буржуазної держави, не має найменшого права складати такої заяви. Тіто твердив, що деякі члени ЗДА відкинули на де Гаспері зложити таку авантюру заяву, бо він сам був би ніколи на це не відважився. Югославія домагався прилучити до неї Трієст, а в крайній мірі, віддати її суверенну адміністрацію в Трієсті. Західним потугам закинув Тіто, що їх становище, відносно Італії, вказує на відновлення духа агресії та імперіалізму, а зокрема, відносно Югославії. Кінчаючи свою розмову він заявив, що постава урядових чинників в Італії, супроти Югославії, є така сама тепер, як за часів Муссоліні, без жодних засадничих різниць. Цей пров'яв уважає Тіто шкідливим не лише для інтересів Югославії, але також для цілого людства.

Італійські часописи подають, що на італійсько-югославянському кордоні, вздовж лінії Моргана, відбувається рух військ. Аліянський голандкомандувач заявив, що вони стараються вдержати дотеперішній стан в Джулійській Венеції, через те, що югославянські воєнки в довголітній партизанській діяльності діяли все із власної ініціативи, що роблять і тепер.

II. Голоси чужої преси.

Зустрічі зі совітами.

В Італії перебуває делегація совітської молоді, яка відбуває по різних містах зустрічі з представниками італійської молоді, преси та громадянства. Серед італійців, крім комуністів бувають заступлені представники різних політичних й ідео-

логічних напрямків, що доводі критично оцінюють слова й поведінку цих "вигнанців зі земського раю", що вказує стаття в італійській часописі "Куреро делла Сера" з 26.6.46. Автор статті в згаданому часописі зупиняється на двох питаннях, які поставлено совітським представникам: "Як виглядає свобода преси в Совітському Союзі?" та "Чи можливе існування різних партій в Совітському Союзі?"

На перше питання одержано відповідь, що свобода преси в Совітському Союзі є, але тоді, коли є гарантований папір, приміщення, друкарня й видавництво. Друга відповідь звучала, що тому, що в Совітському Союзі працюють над створенням безкласового суспільства, тому знищено всі конфлікти між суспільними класами. Демократія полягає на існуванні більшої кількості партій, але позитивного народного уряду, що власне гарантує совітський режим.

Автор статті вважає ці відповіді наскрізь демагогічними й найвигіднішими. Вони доказують фактично, що в Совітському Союзі нема свободи преси, що видно також по тих совітських часописах, які прибувають до Італії. Їх деформованість змісту виявляє, що вони мають кинути нарід на поталу пануючій верстві в це більшій мірі, як це робила колишня фашистська преса.

Друга відповідь виявляє на думку автора, свого рода політичну дитинність та суперечності совітського режиму. Коли партії в висуєніми патрулями конкуруючих суспільних класів, то російські комуністи, переконані, що працюють над створенням безкласового суспільства, визнають комуністичну партію однією та здібну, до переведення переміни традиційного суспільства. Однак класи мають поруч економічного також свій ідеологічний зміст. Взаїмна демократія полягає на сталім іонуранні, а не утопічній усуванні класів. Іх претиставлення є основою причиною поступу людського суспільства. Класи головню через свою духовність в призначенні репрезентувати себе тисячними способами. Можна передбачити, що Росії не вдасться розбити цього порядку, бо жодна країна, що зачинає революцію, не зможе довести її до найвищих її висот. В тім самим моменті, коли революція перетворюється в державу, вона перестає бути собою а стає адміністрацією, на яку впливають вічні закони, що регулюють державне життя. Сталін став реакціонером, що перешкадає йому інтернаціоналізації його комунізму. Коли італійці стануть дивитися на совітський феномен, як на чисто російський, а не як на практичне застосування марксистської ідеології." - питається автор статті й закінчує, що "правди-

ва природа індивідуального поступу полягає у вічному отремліні до ладу, в яким буде чимраз більше місця для людської духовності. Стогоди культура й обичай причинаються до піднесення духовних вартостей. Треба вважати однак, щоб не пожертувати Бога для ряткування чоловіка."

Чого хоче Росія ?

Одиноким аргументом, який стає зустрічається з російським пропаганді, є багання безпеки. На кожному кроці чуємо, що Росія "муєнтя забезпечувати всі свої кордони" та що її одиноким баганням є бороятися проти ворожих наступів. Совітський Союз, який вже перед війною гордився своєю силою й ослатю, який вже тоді називав одну шосту частину світу своєю власністю, тепер, після побіди й признання кордонів, представляє себе перед світом бідним невдоволенням.

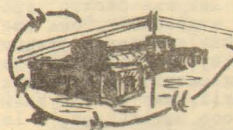
Але світ розуміє дуже добре отремління до безпеки, тимбільше отремління такої держави як Росія, якої колодіння перейшло дві інвазії. Однак, у своїх почуваннях світ багачить, що совітська політика за сильню спекуляції на віір лінії Гітлер - Рібентроп, думаючи, що світ має кої ротку пам'ятати.

Не тільки в Англії, але й у Америці зачинають підбивати біланси. І виявилось, що Росія вже за час війни в ім'я своєї безпеки анексувала терен 273 947 кілометрів квадратних з населенням 24 355 500 чоловік. Крім того "в ім'я безпеки" Росія дістала бази на Фіксському півострові Поркала і в китайському пррті Порт - Артур. Коротко, за роки війни Росія привластила собі територію, що величиною відповідає частині терену ЗДА положений на схід від Мисісіпі. Тому світ має право спитати: "Де закінчиться гонитва за безпекою, де розпочнеться експанзія?"

Ясно бачимо, що наспів час про все одверто поговорити. Але, чого це все варте, коли російський нарід живе під диктатурою, він не має впливу на уряд, і йому не вільно дивитися на деякі випадки так, як він того хоче. Віримо, що Москва хотіла б заповібити всякій війні. Але Гітлер та кож забрав би був Польщу без війни. Або, чому Негус не подарував Муссоліні Абссонії? На світі є ще інші справи, крім тільки безпеки кордонів.

Чому Сталін не є "великодушним" і не розірве злого круга, який висить над його країною? Чому не розмонтує залізної заслонки? Ми знаємо, що нема між нами таких, які б мали чисте сумління. Але з нами можна прийнятише говорити!

Маємо однак досить того вічного напруження! Чи по роках війни є це дивним, кінчить статтю "Нос Ціріше Цайтунг".

Життя в ТАБОРІ

ДО
ВСІХ ТАБОРОВИКІВ ТА ЧИТАЧІВ "ЖИТТЯ В ТАБОРІ"

Дотепер, наш тижневик старався своїми статтями подавати цілком об'єктивне наświetлення всіх проявів українського життя.

На цьому місці подати до загального відома, що і намайбутнє будемо подавати надаліше лише правдиве та об'єктивне наświetлення подій. В жодному випадку наш тижневик не був і не буде партійним органом і надаліше останеться незалежним надпартійним загально-таборовим часописом.

Зв'язку з цим проситься Вп. дописувачів присилати депіши підписані повним, правдивим прізвиськом.

Редакція.

Звіт з діяльності.

З ініціативи п. генерал-хорунжого Крата відбулась 1.4.46. нарада представників таборових інституцій, на якій рішено осунувати Народній Університет, що мав би а/ поширити серед загалу таборовиків елементарні відомості про Україну з історії, географії, економії та інших дисциплін шляхом виголошування популярних рефератів; б/ оформувати світогляд свідомого українця - самостійника.

3.4.46. вибрано Управу з сімох осіб, що мали зайнятися організуванням рефератів з поодиноких дисциплін. І так: пор. др. Стефанів - історія України, пор. Личманенко - історія української літератури й української мови, хор. Федюк - пресові звіти, полк. Сосідко - мистецтво України та мгр. Стеткевич - економія України. На чолі Управи станув п. Бендецький, котрому поручено організаційно-технічну роботу в зв'язку з рефератами.

Посередні перші організаційні труднощі, вже 7.4.46. відбулось святоче відкриття Н.У. і перша лекція з історії України.

З цього часу відбувалися реферати Н.У. кожного тижня в театральній залі в неділю, понеділок, вівторок, середу й п'ятницю. Досі відбулось 65 рефератів, а саме з історії України - 17, з географії України - 12, з історії української літератури й української мови - 10, з економії України - 8, тижневих пресових звітів - 9 і різних /де між іншими прочитано популярні лекції з астрономії, лекції з гігієни і т.п./ - 9. Лекції читали 22 лектори: історія України - 4, географія України - 3, історія української літератури й мови - 3, економія України - 5, преса - 1, різні - 6. Пересічно кожного тижня відбулось 6 рефератів.

Загал таборовиків цікавиться даліше рефератами - лекціями Н.У., доказом чого є велика кількість відвідувачів. Пересічна присутність понад 4000 осіб. Це вказує на солідну працю управи лекторів Н.У., котрі за цей короткий час зуміли поставити інституцію поруч інших педагогічних інституцій нашого табору.